

ILO JA VIRKISTYS

SISÄLLYS

1. LEIRIT JA VIRKISTYS - VASTAANOTTOKEKUKSESSA JA ULKOPUOLELLA	3
1.1 NUORTEN LEIRI – COLOURFUL ESPOO.....	3
1.1.1 HUOMIOITAVAA	4
1.2 KAIKEN MAAILMAN PERHELEIRI	5
1.3 LEIRI TURVAPAIKANHAKIJOILLE	6
1.4. RETKIPÄIVÄ SUOMALASEEN LUONTOON	6
1.5 NAISTEN HYVINVOINTIPÄIVÄ	7
1.5.1 HUOMIOITAVAA	7
2. RYHMÄ- JA HARRASTETOIMINTA	8
2.1 KÄSITYÖPIIRI JA MUUT KÄDEN TAITORYHMÄT.....	8
2.2 LIIKUNTA – YHTEISÖLLISYYTTÄ ILMAN YHTEISTÄ KIELTÄ.....	9
2.2.2 WELCOME TO COLOURFUL ESPOO -NUORTENTAPAHTUMA	10
2.3 MUSIIKKIA.....	10
2.3.1 MUSIIKKITOIMINTA VASTAANOTTOKEKUKSESSA.....	11
2.3.2 KONSERTIT	11
2.4 MAALAUSKURSSI JA TAIDENÄYTTELY	12
2.4.1 TAIDENÄYTTELY LAUTTASAAREN KIRKOLLA	12

1. LEIRIT JA VIRKISTYS - VASTAANOTTOKEKUKSESSA JA ULKOPUOLELLA

Seurakunnissa on järjestetty turvapaikanhakijoille erilaista vapaa-ajan toimintaa. Erilaisilla tekemisellä torjutaan toimettomuutta ja turhautumista. Leirit ovat hyvä tapa saada vastaanottokeskuksen arkeen vaihtoehtoista ohjelmaa. Jo pienet vierailut lähiympäristöön tuovat virkistystä ja iloa päivään. Lisäksi on tehty retkiä lähiympäristöön ja kauemmaksikin.

Monet seurakunnat ovat järjestäneet monikulttuurisia harraste- ja toimintaryhmiä turvapaikanhakijoita varten. Heitä on myös kutsuttu seurakunnan jo olemassa oleviin ryhmiin. Tärkeää on, että erilaiset ryhmät ja retket mahdollistavat tutustumisen sekä turvapaikanhakijoille että paikallisille asukkaille. Joissakin seurakunnissa toimintahetkistä ja retkistä ovat vastanneet pääasiassa vapaaehtoiset. Musiikki- ja muuta kulttuuritoimintaa järjestettäessä kannattaa olla yhteydessä paikallisiin taideoppilaitoksiin, tanssistudioihin, museoihin ja muihin alan toimijoihin.

1.1 NUORTEN LEIRI – COLOURFUL ESPOO

- Kolmipäiväinen leiri, jossa oli mukana kantasuomalaisia nuoria, Suomessa alle kaksi vuotta asuneita nuoria maahanmuuttajia ja nuoria turvapaikanhakijoita.
- Seurakunnan työntekijöiden lisäksi leirillä oli viisi opiskelijaa Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja tulkki.
- Diakin opiskelijat osallistuivat ohjelman järjestämiseen.
- Leirillä ei ollut uskonnollista ohjelmaa aamu- ja iltarukousten lisäksi. Niihin osallistuminen oli vapaaehtoista.
- Ohjelma oli järjestetty niin, että siihen oli mahdollisimman helppo osallistua ilman yhteistä kieltä.
- Ohjelma painottui liikuntaan, retkeilyyn ja rentoon yhdessäoloon.
- Lisäksi leirillä kävi ulkopuolinen melonnan ohjaaja ja kaksi vapaaehtoista ohjaamassa boffausta eli miekkailua pehmusteluilla miekoilla.

- Leirillä oli hyvä yhteishenki ja tunnelma. Nuoret tutustuivat toisiinsa ja viettivät aikaa keskenään. Leirin jälkeen osa nuorista on osallistunut seurakunnan nuorten muuhun toimintaan.

1.1.1 HUOMIOITAVAA

- Suomalaisten nuorten mukaan saaminen leirille oli vaikeaa. Tällaisen leirin onnistumista saattaisi tukea se, että nuorille tarjottaisiin enemmän koulutusta ja keskustelumahdollisuuksia kansainvälisyyteen ja globaaliin oikeudenmukaisuuteen liittyen.
- Leirikeskuksen henkilökunnalta vaadittiin joustoa muun muassa osallistujamäärään liittyvän ennakoimattomuuden ja ruokailuun liittyvän suunnittelun suhteen. Leirikeskuksen henkilökunta oli tottunut asioimaan maahanmuuttajien kanssa ja vuorovaikutus oli siksi rentoa ja mutkatonta. Leirin osallistujista huomattava määrä oli islaminuskaisia ja siksi kaikille oli tilattu sianlihatonta ruokaa.
- Leiriä oli hienoa tehdä yhdessä eri seurakuntien työntekijöiden kanssa, mutta ohjelma- ja turvallisuusvastuu on hyvä silti olla yhden seurakunnan/työntekijän vastuulla. Yhteisten kokousaikojen löytäminen eri seurakunnissa työtä tekevien kesken oli vaikeaa, joten yhteistyössä järjestettävän leirin suunnitteluun on hyvä varata reilusti aikaa.

Lisätietoja: Espoonlahden seurakunta (Hanne Malkki) ja Espoon tuomiokirkkoseurakunta (Pia Härkönen) sekä

[Järviluoma, Katri ja Muhonen, Katja 2010. Kotouttava eräleiritoiminta maahanmuuttajanuorten kokemana. Opinnäytetyö](#)

1.2 KAIKEN MAAILMAN PERHELEIRI

- 2-3 päivän kaikille perheille avoin leiri seurakunnan leirikeskuksessa.
- Mukana oli 10-12 perhettä.
- Ohjelmassa tavallista leiritoimintaa, ulkoilua, saunomista, makkaranpaistoa.
- Tekeminen oli toiminnallista ja sitä olivat olleet suunnittelemassa eri alojen paikalliset opiskelijat.
- Rakennettiin palikoista unelmakoti ja koottiin niistä kokonainen kylä.
- Rakennettiin rumpuja ja muita soittimia ja pidettiin niillä konsertti.
- Suosittu leikki oli Bongaa eläin. Siinä työntekijät olivat pukeutuneet eläinasuihin ja piiloutuneet lähimetsikköön, jonne oli piilotettu myös pehmoeläimiä.
- Iltaisin pidettiin rukous- ja hiljentymishetkiä, jotka olivat vapaaehtoisia, mutta hyvin suosittuja. Niissä uskonto yhdisti, vaikka ihmiset kuuluivat eri uskontoihin.
- Monikulttuurisuus oli huomioitu selkokieliydessä ja aikataulutuksessa.
- Aikataulutuksen tulee olla väljä. Ruokailuun on hyvä jättää reilusti aikaa, koska ihmiset haluavat silloin myös seurustella. Kannattaa jättää aikaa myös vapaalle oleskelulle.
- Leirin järjestäjän kokemuksen mukaan ohjelmaa ei kannata suunnitella liikaa ikäryhmittäin, koska osallistujat haluavat tehdä asioita yhdessä.
- Ohjelmassa ei myöskään ollut tarvetta jaotella erikseen miesten ja naisten ohjelmaa.
- Mukana on ollut yksi työntekijä ja palkkatukihenkilö, joka voi olla myös maahanmuuttaja.
- Kulttuurileirejä on järjestetty myös eri kansallisuuksille. Niissä diakoni on ollut mahdollistamassa ja paikalla, mutta osallistujat ovat itse huolehtineet järjestelyistä. Jos mukana on ollut kristittyjä, on järjestetty messu.

Lisätietoja: Jyväskylän seurakunta

1.3 LEIRI TURVAPAIKANHAKIJOILLE

- Leiri voidaan järjestää myös yksinomaan turvapaikanhakijoille.
- Mikäli mahdollista osallistujat otetaan mukaan ruoanlaittoon ja leivontaan esimerkiksi yhdessä emännän kanssa.
- Mikkelin seurakunnan leiripäivän ohjelmassa oli alkuesittäytymisten ja tervetuliaismehujen jälkeen lattiakuva, jonka aiheena oli koti. Se herätti paljon keskustelua kodin merkityksestä ja siitä, mikä tekee kodin.
- Järjestettiin myös luontopolku, jonka pysäkit oli kirjoitettu englanniksi. Koottiin riittävän pieniä ryhmiä, joissa oli mahdollista pohdiskella pysähdysten aiheista. Jokaisessa ryhmässä oli mukana myös ohjaaja. Luontopolun ohjeet löytyivät Vanhustyön keskusliiton sivuilta.

Vanhustyön keskusliiton luontopolku <http://vahvike.fi/fi/kesa>

Lisätietoja: Mikkelin seurakunta, Nurmijärven seurakunta

Turvapaikanhakijoiden leireillä suosittuja ovat olleet saunominen, avantouinti, nuotiohetket ja soutaminen. Nuotiolla on voitu laulaa vaikkapa kunkin maan kansanlauluja. Leiriohjelmaan on joskus sisällytetty myös keskustelutuokioita aikuisille. Niissä voidaan käyttää keskusteluapuna kuvakortteja ja tarpeen mukaan on hyvä kutsua mukaan myös tulkkeja. Usein leireillä on järjestetty myös vapaaehtoinen hartaushetki, johon usein kaikki ovat halunneet osallistua.

1.4. RETKIPÄIVÄ SUOMALASEEN LUONTOON

- Leiri voidaan järjestää myös päivän kestäväenä
- Tutustutaan suomalaiseen metsään, sieniin ja marjoihin. Mukaan oli kutsuttu myös metsäasiantuntija.
- Päivä sisälsi kolme teemaa: haravointi, kalastus ja luonnossa liikkuminen.
- Pidettiin yhteinen lauluhetki.
- Ruokailu oli tärkeä osa retkipäivää.

Lisätietoja: Laitilan seurakunta

1.5 NAISTEN HYVINVOINTIPÄIVÄ

- Turvapaikanhakijanaisten virkistyspäivä seurakunnan leirikeskuksesta.
- Ohjelmassa lattiakuva, jonka aiheena oli koti.
- Luontopolku, marjojen poimimista ja rentoutushetki.
- Lapsille omaa ohjelmaa.
- Mukaan on hyvä varata tulkki ellei ole yhteistä kieltä.
- Naiset pääsivät irti vastaanottokeskuksen arjesta ja saivat hetken aikaa itselleen. He saivat jakaa ajatuksiaan luottamuksellisessa ja levollisessa ilmapiirissä.

Lisätietoja: Mikkelin tuomiokirkkoseurakunta

1.5.1 HUOMIOITAVAA

- Turvapaikanhakijanaisia voimaannuttamaan on järjestetty erilaisia hyvinolon hetkiä.
- Ne voivat olla suunnattuja myös paikallisille naisille. Esimerkiksi Siilinjärven seurakunnassa turvapaikanhakijanaiset kutsuttiin mukaan olemassa olevaan naisten ryhmään.
- Ryhmässä tehtiin toiminnallisia juttuja, kuten: 1. kerralla laulua ja äänenhuoltoa, 2. kerralla tanssia ja 3. kerralla ulkoilua.
- Iltojen antina saatiin kokea yhteistä naiseutta kulttuurieroista huolimatta.
- Jos kielitaito ei vielä ole vahva, toiminnalliset aktiviteetit ovat helpompia toteuttaa kuin asiapainotteiset luennot.

Lisätietoja: Siilinjärven seurakunta

2. RYHMÄ- JA HARRASTETOIMINTA

2.1 KÄSITYÖPIIRI JA MUUT KÄDEN TAITORYHMÄT

- Monissa seurakunnissa on olemassaolevia erilaisia käsityöpiirejä. Turvapaikanhakijat on voitu kutsua mukaan niiden toimintaan. Useassa vastaanottokeskuksessa on pidetty myös omia käsityöryhmiä asukkaille. Ryhmät ovat olleet suosittuja sekä miesten että naisten parissa. Ryhmien ohjaajina ja lasten hoidosta huolehtivina ovat toimineet pääasiallisesti vapaaehtoiset.
- Erään seurakunnan käsityöpiirissä toimi yhtenä vastuuvapaaehtoisena jo kotoutunut maahanmuuttaja. Hän saattoi samalla antaa vertaistukea kielen oppimisessa ja auttoi hahmottamaan suomalaista yhteiskuntaa.
- Ompelukoneita voidaan hankkia lahjoituksena käsityökerhoon. Marttoja voi pyytää neuvomaan ja ohjeistamaan ompelukoneiden käytössä. Seurakunnan työntekijät ja vapaaehtoiset voivat käydä keräämässä lahjoituksina käsityö- ja askarteluliikkeistä lankoja, kankaita ja nappeja ym. Yhteisten kokoontumisten lisäksi osallistujille voidaan antaa materiaaleja, joista he saattoivat tehdä käsitöitä myös omalla ajalla.
- Turvapaikanhakijoilla voi olla osaamista, jota ei tunneta yleisesti meidän kulttuurissamme. Esimerkiksi Afganistanissa leijojen lennätyks on suosittu ja perinteinen harrastus. Espoonlahden seurakunnassa afganistanilainen mies ohjasi ja opetti uutta leijojen lennätyksestä.

Lisätietoja: muun muassa Espoonlahden seurakunta, Espoon tuomikirkkoseurakunta, Kajaanin seurakunta, Nurmijärven seurakunta, Oulun seurakuntayhtymä

2.2 LIIKUNTA – YHTEISÖLLISYYTTÄ ILMAN YHTEISTÄ KIELTÄ

- Liikunta eri muodoissaan on suosittua turvapaikanhakijoiden keskuudessa.
- Suunniteltaessa liikuntatoimintaa on hyvä huomioida mitä paikallisia urheiluseuroja- ja järjestöjä alueella toimii. Näiden kanssa voi aloittaa yhteistyön. On hyvä muistaa yhteistyö koulujen ja oppilaitosten kanssa. Heille voidaan ehdottaa vaikka ystävyysotteluita. Jalkapallo ja muut joukkuelajit tarjoavat erinomaisen keinon tutustua ilman yhteistä kieltä.
- Kangasalan seurakunnassa on järjestetty liikunnallisia peli-iltoja, joihin on osallistunut afganistanilaisia ja irakilaisia turvapaikanhakijoita. Ottelut ovat toimineet rauhantyyneinä, koska heidän välilleen oli syntynyt vastakkaisia ryhmittymiä vastaanottokeskuksessa.
- Urheiluvälineistä- ja varusteista voidaan järjestää keräys ilmoittamalla sosiaalisessa mediassa, järjestämällä hyväntekeväisyyskonsertti tai pyytämällä sponsorointia alan liikkeistä.

2.2.1 PYÖRÄILLÄÄN

- Joukkuelajien lisäksi polkupyöräily tuo liikunnan lisäksi mahdollisuuksia tutustua lähialueeseen.
- Tampereen seurakunnassa hankittiin turvapaikanhakijoille käytettyjä polkupyöriä vapaaehtoisten ja paikallisten toimijoiden kautta. Myös lukkoja ja muita varusteita saatiin lahjoituksina.
- Osa pyöristä kaipasi korjausta ja kunnostusta ja auttoi työttömien toimintakeskus.
- Kaikki turvapaikanhakijat eivät ennestään osanneet ajaa pyörillä, joten sekin vaati harjoittelua. Tampereen Polkupyöräilijät ry järjesti heille pyöräilykursseja.
- Pyöriä voi saada hankittua käytettynä Facebookin kierrätysryhmien kautta, mutta turvapaikanhakijat voivat tarvita suomen kielen taitoista avukseen niiden hankkimisessa.

2.2.2 WELCOME TO COLOURFUL ESPOO -NUORTENTAPAHTUMA

- Liikuntaa voidaan toteuttaa erilaisissa lasten- ja nuorten tapahtumissa.
- Olarin seurakunnassa järjestettiin Welcome to Colourful Espoo -nuortentapahtuma.
- Tapahtumassa oli nuorille sirkustyöpajoja, ruokailua ja yhdessäoloa.
- Paikalle kutsuttiin myös kaikenikäisiä ihmisiä, jotka olivat kiinnostuneita tutustumaan ja tukemaan turvapaikanhakijoita.
- Yhteisen tekemisen kautta voitiin kokea toveruutta ja solidaarisuutta. Sirkustellessa ollaan samalla viivalla.

Lisätietoja: Olarin seurakunta

2.3 MUSIIKKIA

- Musiikki on oivallinen keino ilmaista erilaisia tunteita ja toimii yli kielirajojen. Musiikki ja tanssi auttavat irrottautumaan vastaanottokeskuksen arjesta. Ne tarjoavat iloisia hengähdyshetkiä ja antavat mahdollisuuden nauttia yhdessäolosta.
- Turvapaikanhakijoiden keskuudessa on paljon lahjakkaita musiikintaitajia ja myös ammattimuusikoita. Heidän osaamisensa kannattaa kartoittaa ja ottaa käyttöön erilaisissa tilaisuuksissa, ryhmissä ja tapahtumissa.
- Kauneimmat joululaulut -tilaisuudet ovat mainio tapa saada ihmisiä yhteen. Se voidaan toteuttaa myös erityisenä Kansainvälisenä kauneimpina joululauluja -tilaisuutena. Kauneimmat joululaulut -lauluvirossa on jo valmiiksi englanninkielisiä lauluja, mutta niitä voidaan myös tulostaa eri kielisinä. Kansainvälisiä ja monikielisiä lauluja eri kielillä löytyy muun muassa Hymnet -nettisivuilta.

Lisätietoja: <http://www.hymnet.fi/laulut.html>

2.3.1 MUSIIKKITOIMINTA VASTAANOTTOKEKUKSESSA

- Musiikkitoiminta voi olla lauluhetkiä, kitaratunteja, musiikkileikkikoulu- ja bänditoimintaa, unohtamatta diskoja sekä lapsille että aikuisille. Monille turvapaikanhakijaisille tanssiminen on ollut uusi ja positiivinen kokemus. Vihdin seurakunnan vastaanottokeskuksessa paikallinen lukiolaispoika järjesti diskon menestyksekkäästi.
- Tampereen seurakunnassa pidettiin vastaanottokeskuksessa äiti-lapsi-muskaria Ilon hetket. Heillä oli käytössään kuva-sanakortit, joiden avulla edistettiin myös kielen oppimista.

Lisätietoja: muun muassa Vihdin seurakunta, Keuruun seurakunta, Tampereen seurakunta

2.3.2 KONSERTIT

- Vuodenkiertoon liittyvät juhlapyhät, erikoispäivät, vuodenajat luovat luontaisen mahdollisuuden järjestää erityyppisiä hyväntekeväisyys- ja muita konsertteja.
- Turvapaikanhakijat saattavat jännittää julkista esiintymistä. Heidän kanssaan kannattaa keskustella asiasta ja vaikka tutustua esiintymispaikkaan etukäteen.
- Lieksan seurakunnassa Ystävänäpäivänä järjestettiin kuorokonsertti alueen asukkaille. Esiintymässä olivat turvapaikanhakijoiden muodostama kuoro ja kaksi paikallista kuoroa. Kuorot esittivät lauluja yhdessä ja erikseen.

Lisätietoja: Lieksan seurakunta, Vihdin seurakunta

2.4 MAALAUSSURSSI JA TAIDENÄYTTELY

- Seurakunnan alueella paikallisen taiteilijan kanssa toteutettiin maalauskurssi vastaanottokeskuksessa.
- Kurssin jälkeen töistä järjestettiin näyttely seurakuntatalolla.
- Näyttely avattiin juhlavasti ja sinne kutsuttiin turvapaikanhakijat ja paikallisia.
- Näyttelystä pystyi ostamaan tehtyjä töitä. Niistä saatu tuotto käytettiin taidetarvikkeiden hankintaan.

Lisätietoja: Laitilan seurakunta

2.4.1 TAIDENÄYTTELY LAUTTASAAREN KIRKOLLA

- Näyttely toteutettiin suomalaisten ja turvapaikanhakijoiden yhteisen taidepajatyöskentelyn tuloksena.
- Taiteellisena vastuuhenkilönä toimi aiemmin maahanmuuttajana Suomeen tullut taiteilija Nicaraguasta.

Lisätietoja: Lauttasaaren seurakunta